

Försäkringskassan

Yttrande över Försäkringskassans allmänna råd om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:17) om sjukersättning och aktivitetsersättning

Skolverkets synpunkter

Skolverket har tagit del av de remitterade förslaget om ändring i Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:17) om sjukersättning och aktivitetsersättning och lämnar följande synpunkter på det remitterade förslaget.

I första meningen i förslaget till allmänna råd beskrivs att för att skolgången ska ”anses vara” bör den försäkrade ”rent faktiskt bedriva studier”. Rekvisiten ”skolgången varar” är öppet hållna och lämnar ett generöst bedömningsutrymme. Att det i normalfallet bör krävas att den försäkrade ”faktiskt bedriver studier” kan antas leda till att färre elever har rätt till förmånen. Enligt förarbetena är bakgrunden till förmånen aktivitetsersättning att sådan ersättning ska ges till funktionshindrade personer under den tid som återstår för att inhämta grundläggande kunskaper till och med gymnasienivå eftersom utbildningstiden för elever med funktionsnedsättning som regel är längre än för andra elever. Förmånen infördes bland annat eftersom det annars fanns en risk för att elever med funktionsnedsättning avstår från att fullfölja studier upp till gymnasienivå för att kunna uppbära ersättning från försäkringen på annan grund (se prop. 2000/01:96 s. 83). Eftersom avsikten med förslaget på allmänna råd är att snäva in tillämpningsområdet för rekvisiten ”skolgången varar” till att omfatta färre elever bör det utredas vilka konsekvenser detta kan få för de elever som i nuläget har rätt till förmånen. Av konsekvensutredningen framgår inte hur många elever som har rätt till aktivitetsersättning vid förlängd skolgång innevarande läsår. Det beskrivs inte heller hur många av dessa elever som varit frånvarande en längre period, exempelvis till följd av långvarig sjukdom eller beviljad ledighet. Det behöver utredas hur många elever som kommer att påverkas av de nya allmänna råden och vilka följder de nya råden kan komma att få för dessa elevers möjligheter att fullfölja sina studier upp till gymnasienivå.

I tredje meningen i förslaget till allmänna råd framgår att ”bedömningen av om studierna har påbörjats bör göras utifrån vad som gäller för den aktuella utbildningen”. Eftersom det inte är reglerat i skolförfattningarna när studierna påbörjats kan det övervägas om denna mening behövs. Det är möjligen tillräckligt att beskriva att den försäkrade ska ha påbörjat studierna och varit närvarande på det sätt som förväntas inom ramen för den aktuella utbildningen.

Av andra stycket i förslaget till allmänna råd följer att frånvaro som är längre än en månad normalt bör innebära att skolgången inte längre varar. I underlaget beskrivs dock inte hur Försäkringskassan avser att inhämta information om att en försäkrad elev har varit frånvarande från utbildningen under längre tid än en månad. Det finns inte något nationellt register som innehåller uppgifter om elevers frånvaro.¹ Det bör därför beskrivas vilka konsekvenser förslaget till nya allmänna råd kan få för skolledare och skolhuvudmän. Om förslaget innebär att uppgifter om frånvaro ska hämtas in från skolledare och skolhuvudmän mer frekvent än idag bör det belysas vilka konsekvenser det kan få för deras administrativa börda.

I andra stycket andra meningen i förslaget till allmänna råd anges att om frånvaron beror på funktionsnedsättning bör detta godtas i större omfattning än annan frånvaro. Det framgår dock inte av underlaget varför frånvaro som beror på en funktionsnedsättning ska bedömas mer generöst än annan frånvaro. Vissa funktionsnedsättningar leder exempelvis till nedsatt immunförsvar. Skolverket saknar en beskrivning av varför sådan frånvaro, som kan vara en följd av funktionsnedsättningen, ska bedömas annorlunda än frånvaro som beror på funktionsnedsättningen i sig.

Bedömningen av när den förlängda skolgången inte längre anses pågå enligt det nuvarande rättsliga ställningstagandet utgår i stort från regleringen av när utbildningen ska anses avslutad enligt 12 kap. gymnasieförordningen (2010:2039). Enligt förslaget till allmänna råd ska bedömningen av om skolgången ”anses vara” utgå från delvis andra parametrar. I samband med implementeringen av de allmänna råden kan det finnas behov av att förklara skillnaden mellan de två regelverken för målgrupperna.

På Skolverkets vägnar

Erik Janzon
Rättschef

---

¹ En utredning har visserligen lämnat förslag om att regeringen ska ge Skolverket i uppdrag att upprätta ett nationellt register om elevernas giltiga och ogiltiga skolfrånvaro för bland annat gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, men förslaget är fortfarande på beredningsstadiet. Det är inte heller tänkt att omfatta kommunal vuxenutbildning (se Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan, SOU 2025:8).

Jurist

Handlingen är beslutad i Skolverkets
elektroniska ärende- och
dokumenthanteringssystem av:
Erik Janzon (Signerare) den 2025-04-24
Helena Söderberg (Signerare) den 2025-04-24.

I ärendets slutliga handläggning har även Ulrika Jonasson, enhetschef, deltagit.